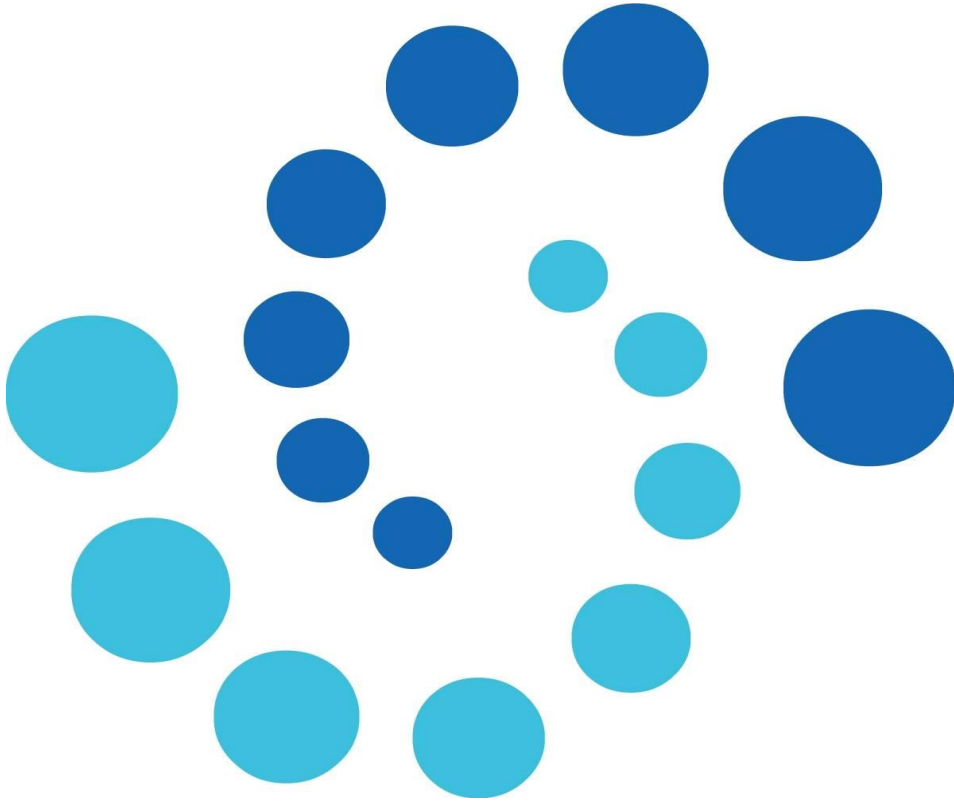

Sınrsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

The Journal of Limitless Education and Research

*Temmuz 2019
Cilt 4, Sayı 2*

*July 2019
Volume 4, Issue 2*

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi

Temmuz 2019, Cilt 4, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research

July 2019, Volume 4, Issue 2

Sahibi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Owner

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Editör

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editor in Chief

Assoc. Prof. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Editör Kurulu

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Doç. Dr. Ayşegül TURAL
Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT
Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Doç. Dr. Özlem BAŞ
Doç. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Dr. Burcu ÇABUK
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU
Dr. Menekşe ESKİCİ
Dr. Oğuzhan KURU
Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Süleyman Erkam SULAK
Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

Editorial Board

Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI
Assoc. Prof. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL
Assoc. Prof. Dr. Ayşegül TURAL
Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Assoc. Prof. Dr. Burçin GÖKKURT
Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM
Assoc. Prof. Dr. Gülsün ŞAHAN
Assoc. Prof. Dr. Özlem BAŞ
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. Aysun Nüket ELÇİ
Dr. Burcu ÇABUK
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU
Dr. Menekşe ESKİCİ
Dr. Oğuzhan KURU
Dr. Serpil ÖZDEMİR
Dr. Süleyman Erkam SULAK
Dr. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

Dil Uzmanı

Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Dr. Arzu ÇEVİK
Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Dr. Serpil ÖZDEMİR

Philologist

Assoc. Prof. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI
Dr. Arzu ÇEVİK
Dr. İbrahim Halil YURDAKAL
Dr. Serpil ÖZDEMİR

Yabancı Dil Sorumlusu

Doç. Dr. Gülden TÜM
Doç. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. İhsan Çağatay ULUS
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

Foreign Language Specialist

Assoc. Prof. Dr. Gülden TÜM
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ
Dr. İhsan Çağatay ULUS
Dr. Çağın KAMIŞÇIOĞLU

İletişim

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği
06590ANKARA - TÜRKİYE
e-posta: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Contact

Limitless Education and Research Association
06590 ANKARA - TURKEY
e-mail: editor@sead.com.tr
sead@sead.com.tr

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi (SEAD), yılda üç kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Journal of Limitless Education and Research (J-LERA) is an international refereed journal published three times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

İNDEKSLER

Kapak: Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 4, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 4, Issue 2

Yayın Danışma Kurulu (Editorial Advisory Board)

- Prof. Dr. Ahmet ATAÇ, Celal Bayar Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet GÜNŞEN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ahmet KIRKILIÇ, Ağrı Çeçen Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Murat GÜLER, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ali Ulvi YILMAZER, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Efe AKBULUT, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Emine KOLAÇ, Anadolu Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Erika H. GILSON, Princeton University, USA
Prof. Dr. Erkut KONTER, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Ersin KIVRAK, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Esra BUKOVA GÜZEL, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fatma SUSAR KIRMIZI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Fredricka L. STOLLER, Northern Arizona University, USA
Prof. Dr. Hüseyin KIRAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Jack C. RICHARDS, University of Sidney, Avustralia
Prof. Dr. Liudmila LESCHEVA, Minsk State Linguistics University, Belarus
Prof. Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen Normandy University, France
Prof. Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Mustafa Sami TOPÇU, Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Nurettin ŞAHİN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Perihan YALÇIN, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Selma YEL, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Serap BUYURGAN, Başkent Üniversitesi, Türkiye
Prof. Dr. Songül ALTINIŞIK, TODAİE, Türkiye
Prof. Dr. Todd Alan PRICE, University National-Louis, USA
Prof. Dr. Thomas R. GILLPATRICK, Portland State University, USA
Prof. Dr. William GRABE, Northern Arizona University, USA

Prof. Dr. Turan PAKER, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Assoc. Prof. Dr. Carol GRIFFITHS, University of Leeds, UK
Assoc. Prof. Dr. Elza SEMEDOVA, Khazar University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Galina MİSKİNIENE, Vilnius University, Lithuania
Assoc. Prof. Dr. Jodene GOLDENRING FINE, Michigan State University, USA
Assoc. Prof. Dr. Könül HACIYEVA, Azerbaijan National Academy of Sciences, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Salah TROUDİ, University of Exeter, UK
Assoc. Prof. Dr. Sevinc QASİMOVA, Bakü State University, Azerbaijan
Assoc. Prof. Dr. Spartak KARDİU, Tiran University, Albania
Assoc. Prof. Dr. Suzan CANHASİ, University of Prishtina, Kosovo
Assoc. Prof. Dr. Şaziye YAMAN, American University of the Middle East (AUM), Kuwait
Assoc. Prof. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University of Science and Technology, UAE
Assoc. Prof. Dr. Xhemile ABDİU, Tiran University, Albania
Doç. Dr. Abdullah ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Berna Cantürk GÜNHAN, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Bilge BAĞCI AYRANCI, Adnan Menderes Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Burçin GÖKKURT ÖZDEMİR, Bartın Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Demet GİRGİN, Balıkesir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Duygu UÇGUN, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Emre ÜNAL, Ömer Halis Demir Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Esin Yağmur ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Feryal BEYKAL ORHUN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Fulya ÜNAL TOPÇUOĞLU, Dumlupınar Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gizem SAYGILI, Karaman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Güliz AYDIN, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hakan UŞAKLI, Sinop Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Hüseyin ANILAN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. İbrahim COŞKUN, Trakya Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Kamil İŞERİ, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Melek ŞAHAN, Ege Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Meltem DEMİRCİ KATRANCI, Gazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nazan KARAPINAR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Nil DUBAN, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Orhan KUMRAL, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Özlem BAŞ, Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Pınar GİRMEN, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Ruhan KARADAĞ, Adıyaman Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Sevgi ÖZGÜNGÖR, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Sibel KAYA, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Ufuk YAĞCI, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Vesile ALKAN, Pamukkale Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Yalçın BAY, Anadolu Üniversitesi, Türkiye

Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Türkiye

Dr. Feride HATİBOĞLU, University of Pennsylvania, USA

Dr. Nader AYİŞH, Khalifa University of Science and Technology, UAE

Dr. Nurcan KÖSE, American University of the Middle East (AUM), Kuwait

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 4, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 4, Issue 2

Hakem Kurulu (Review Board)

Prof. Dr. Deniz Beste ÇEVİK KILIÇ, Balıkesir Üniversitesi

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ, Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK, Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK BÜLBÜL, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi

Doç. Dr. Ayşegül TURAL, Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Gülden TÜM, Çukurova Üniversitesi

Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN, Bartın Üniversitesi

Doç. Dr. Nevin AKKAYA, Dokuz Eylül Üniversitesi

Doç. Dr. Tanju DEVECİ, Khalifa University

Dr. Ceren SAYGI GERÇEKER, Adnan Menderes Üniversitesi

Dr. Menekşe ESKİCİ, Kırklareli Üniversitesi

Dr. Süleyman Erkam SULAK, Ordu Üniversitesi

Değerli Okuyucular,

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisinin Temmuz 2019 sayısını sunmaktan mutluluk duyuyoruz. Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği (SEAD) olarak 2016 yılından bu yana kesintisiz olarak yayınladığımız Dergimizin amacı, eğitim ve araştırma alanına bilimsel katkı sağlamaktır. Bu amaçla kuramsal ve uygulamalı çalışmaları yayınlama, bilimsel bilgileri ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşma, yeni bilgiler üretilmesine ortam hazırlama işlemine öncelik verilmektedir.

Dergimizin Bilim Kurulu yurt içi ve yurt dışında görevli akademisyenlerin katkılarıyla giderek güçlenmektedir. Akademik kalitesinden ödün vermeden yayın hayatına devam eden Dergimizin hazırlanmasına emeği geçen bütün editör, yazar ve hakemlere teşekkür ediyoruz.

Yılda üç sayı olarak yayınlanan Dergimiz çeşitli ulusal ve uluslararası düzeydeki indekslerde taranmaktadır. Bu sayıda eğitimle ilgili 5 bilimsel araştırmaya yer verilmiştir. Dergimiz, eğitim ve araştırma alanına yönelik makalelerin yanı sıra disiplinler arası akademik çalışmaların yer aldığı seçkin bir yayın olarak okuyucularla buluşmaya devam edecektir.

Dergimizin eğitim ve araştırma alanına katkıları getirmesini diliyoruz. Saygılarımızla.

SINIRSIZ EĞİTİM VE ARAŞTIRMA DERNEĞİ

Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi, Cilt 4, Sayı 2

The Journal of Limitless Education and Research, Volume 4, Issue 2

İÇİNDEKİLER

Makale Türü: Araştırma

Firdevs GÜNEŞ

İlk yazma Öğretimi

Teaching of Primary Writing

121-142

Derya GİRĞİN, Çavuş ŞAHİN

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Özyeterlilik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Investigation of Pre-service Teachers' Self-Efficacy Levels of Gifted Students in Terms of Some Variables

143-166

Berna YALKIN, Ayşe Derya IŞIK

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programındaki Kazanımların Yaşam Boyu Öğrenme Yetkinlikleri Açısından İncelenmesi

An Examination of the Science Curriculum Acquisitions in Terms of Lifelong Learning Competences

167-188

Başak SAYLAM, Demet GİRĞİN

Müzik Performans Kaygısı: Belirtileri, Nedenleri, Baş Etme Stratejileri

Music Performance Anxiety: Symptoms, Causes, Coping Strategies

189-199

Döndü Neslihan BAY, Yalçın BAY

Balkanlardaki Çocuk Oyunları

Children Games in The Balkans

200-223

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Özyeterlilik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi¹

Dr. Öğr. Üyesi Derya GİRGİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, deryagirgin@comu.edu.tr

Prof. Dr. Çavuş ŞAHİN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, csahin25240@yahoo.com

Özet: Öğretmen nitelikleri üstün yetenekli bireylerin eğitiminde önemli bir unsurdur. Bu çalışmanın amacı, 2017-2018 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Fen Bilgisi Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı 4. Sınıf öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik düzeylerinin bazı değişkenler açısından tespit etmektir. Araştırmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Tortop (2014) tarafından geliştirilen “Öğretmenler İçin Üstün Yetenekli Bireylerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algısı Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verileri SPSS 21.0 programı ile analiz edilmiştir. Araştırma verilerinin analizinin yüzde, frekans, aritmetik ortalama, bağımsız örneklem için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik ölçeğinin “Akademik Yeterlilik”, “Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlilik” “Sorumluluk”, “Uygun Kişilik Özellik Yeterlilik” ve “Yaratıcılığı Teşvik Etme” boyutlarında öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli öğrenci, Öğretmen adayı, Üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlilik.

Investigation of Pre-service Teachers' Self-Efficacy Levels of Gifted Students in Terms of Some Variables¹

Abstract: Teachers' qualifications are an important aspect in the education of gifted individuals. The primary concern of the present study is to determine the self-efficacy levels of the preservice teachers in relation to gifted students in the fourth year of their undergraduate education in the departments of Early Childhood Education, Elementary Education, Turkish Language, and Science Teaching in the College of Education at Çanakkale Onsekiz Mart University in the 2017-2018 academic year. This is a correlational study based on the quantitative research model. Data were collected using a Demographic Information Form, created by the researchers, and “Gifted Education Self-Efficacy Scale for Teachers”, developed by Tortop (2014). Data were analyzed using SPSS 21.0. Percentages, frequencies, and mean scores were considered and Independent samples t-test and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) were employed for the analyses of the data. The results revealed a significant department-based difference in the domains “Academic Qualification”, “Mentorship (Advisorship) Qualification”, “Responsibility”, “Personality Traits”, and “Creativity Fostering Qualification”.

Keywords: Gifted students, Preservice teacher, Self-efficacy concerning gifted education.

¹ Bu çalışma, 11-14 Nisan 2018 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilen 17. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. Giriş

21. yüzyılın ihtiyaçlarını daha iyi karşılamak için öğretmen adaylarının eğitim programları üzerinde çalışmak ve öğretmen adaylarının öğretimsel uygulamalarında anlamlı etki yaratmak gerekmektedir. Sosyal bilişsel teori, biyolojinin ve çevrenin yalnızca insan davranışını yönlendirmediğini öne sürer. Bireysel inanç sistemleri ile yaşam seçimleri sosyal bilişsel kuram için temel dayanaktır (Capa, 2005; Vasquez, 2008). Bandura'nın (1997) sosyal bilişsel kuramında öz-yeterlik yapısını bir mercek altında tutarlı bir şekilde tanımlanmaktadır (Henson, 2001). Bandura (1997:3) algılanan öz-yeterliği; "bireylerin belli bir edimi gerçekleştirmek için gerekli eylemleri düzenleme ve yürütme gücüne ilişkin yargısı olarak tanımlamaktadır.

Öğretmenlerin sınıf içindeki düşünce süreçlerinin ve davranışlarının temel kaynaklarından birisini oluşturan öğretmen öz-yeterlik algısı, alan yazında birçok değişkenle ilişkilendirilmiştir. Öğretmen öz-yeterlik algısı öğretmenlerin eğitim yoluyla istedik sonuçları oluşturmak için sahip oldukları yeterliklerine ilişkin yargılarıdır (Dembo ve Gibson, 1985). Yine öğretmen öz yeterliği farklı kaynaklarda öğretmenin öğrenci öğrenimini etkileme ve teşvik etme becerisine olan güveni olarak da tanımlanmaktadır (Hoy, 2000; Bandura, 2007). Yapılan araştırmalarda öz-yeterlik, öğretmenlere öğrencilerine potansiyellerini gerçekleştirmeleri için ilham verme ve kendi öğretim isteklerini artırma konusunda güven verdiği belirlenmiştir (Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy, 2001). Yapılan çalışmalar göstermektedir ki öğretmenlerin yüksek öz yeterlik düzeyleri, öğrenci başarısı ile pozitif olarak ilişkilidir (Dembo ve Gibson, 1985). Öğretmen öz-yeterliliğinin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi, "kişinin eylemlerinin başarıya yol açabileceği ve diğerleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabileceğine dair bir güven ifadesi olarak" açıklanabilir (Bandura, 2007). Lunenburg'a (2011) göre, öz-yeterlik özgüvenin kendine özgü bir versiyonudur. Özyeterlilik ana prensibi insanların yaptıkları eylemleri gerçekleştirme olasılığının olduğunu gösterir. Gecas'a (2004) göre, öz-yeterlik insanların kendini kanıtlayacak şekilde davrandığında kendini gerçekleştirmesini sağlayan ilk aşamadaki inançlarıdır.

Hoy (2000), öğretmen adaylarında kalıcı bir etki duygusu geliştirmenin, gelecekteki öğretmen kariyerleri açısından olarak geleceğe yön verdiğini öne sürmektedir. Öğretmen adaylarının özgüvenleri, zor şartlarla karşılaştıklarında, başarı kazandıklarında artar ve bu da öz-yeterliliklerini olumlu yönde etkiler. Öğretmen yetiştiren kurumların ve kişilerin, öğretmen adaylarının öğretimdeki yeterlilikleri konusunda kendilerini iyi hissetmelerini sağlamaktan daha fazlasını yapmaları gerekmektedir. Redmond (2015) öğretmen eğitiminde öz yeterlilik kazandırmak için şunu önermektedir: "çeşitli bağlamlarda yeterlik kazandırmak (onlara ne

yapmaları gerektiğini öğretmek) ve özgüvenin (nasıl başarılı bir şekilde yapılması gerektiğini öğretmek) temel olarak başarılı ustalık deneyimleri yoluyla yapılmalıdır". Öz-yeterlilik inançları insanın üretken sisteminde önemli bir faktördür. Öz-yeterlilik; "kişinin yeteneklerini düzenleme ve yürütme kabiliyetindeki inançlar" olarak tanımlanır (Bandura, 2007). Öğretmenlerin öğrencilerin genel etkinliği üzerinde güçlü bir etkisi olduğu düşünülmektedir. Etkin, kararlı ve hevesli olmaları için öğretmenlerin öz yeterlilikleri esastır. Aynı zamanda öğretmen öz-yeterliliği, öğretim çıktılarını doğrudan etkileyen bir motivasyon yapısı olarak belirtilmektedir.

Öğretmen öz-yeterliliğinin kendisi dört kaynaktan etkilenir: ustalık deneyimleri (hizmet kabiliyetin bir göstergesi olarak); sözlü ikna (algılanan üzerinde sözlü etki bırakan kabiliyet); vicdani deneyimler (tekniklerin modellenmesi ve gözlemlenmesi); ve duygusal uyarılma (süreç ve sonuçları etkileyen algılanan yetenek ile ilişkili görevler). Belirtilen bu dört kaynak bilişsel süreç becerilerini belirlemektedir. Bir öğretmen tarafından başarılı bir performans, öz yeterliliğin artmasına neden olur. Başarısızlık ise öz-yeterlilikte bir azalma yaratır. Bu araştırma, öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere ilişkin öz yeterliliklerinin öğretmen eğitimi sırasında, yani hizmet öncesinde durumlarını ortaya koymak ve bazı değişkenler altında incelemek için gerçekleştirilmiştir (Bandura, 1997).

Alan yazında üstün yetenekli ve üstün zekâlı öğrenci ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında ortak ve tek bir tanım yer almamaktadır. Yapılan tanımlar birbirini tamamlayan bir bütün içerisinde değerlendirildiğinde; üstün yetenekli olan birey; belli alanlarda yaşıtlarına göre daha yüksek düzeyde yaratıcı özelliklere sahip olan, üstün beceriler sergileme potansiyeline sahip olan kişi şeklinde tanımlanmaktadır. En yaygın olarak kabul görülüp nitelendirilen üstün yetenekli birey tanımı ise; akranlarından daha üst düzey performans gösteren, gizil güce sahip olan, yaratıcılık kapasitesi güçlü olan birey şeklindedir (Renzulli, 1986; Kirk ve Gallagher, 1989, Winner, 1996). Dünya sağlık örgütünün tanımladığı ve alanlarda araştırma yapan araştırmacılara göre ise zeka potansiyelinin 130 IQ üstü zihinsel yeterliliğe sahip olan bireyler üstün yetenekli olarak tanımlanmaktadır (Uzun, 2004). Üstün yeteneklilerin eğitimleri özel yetenek ifadesiyle bu alanda hizmet veren Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi' nde şu şekilde yer almaktadır: "Özel yetenekli birey: Yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey şeklinde tanımlanmaktadır" (MEB, 2016).

Öğretmenler öğretim sürecini geleneksel yaklaşımlar yerine; çağdaş eğitim yaklaşımlarını benimsemeli, değişime ve gelişime uyum sağlayıp, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini temel alacak şekilde öğretimlerini planlayarak farklılaştırmalıdır. Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilikleri, değişen koşullara yalnızca ulusal düzeyde değil uluslararası düzeyde de uyum sağlaması, küresel anlamda ve toplumsal anlamda sorunlara duyarlı olup çözüm üretebilecek kitleler yetiştirmesi büyük önem arz etmektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin bireysel farklılıklarını odak noktasına alan, onların bireysel anlamda öğrenme yollarına, ilgi ve ihtiyaçlarına göre öğretimini şekillendiren öğretmenlerin de farklı öğretimsel yeterliliklere sahip olması gerekmektedir. Bu nedenle üstün yetenekli öğrencilerin var olan potansiyellerini geliştirmelerini sağlamak, var olan öğretim programları, araç-gereçler ve eğitimcilerle karşılaşmak zor olduğu için bu öğrenciler için nitelikli şekilde yetişmiş eğitimcilerle, araç-gereçlere ve en önemlisi uygun öğretim programları ve eğitim ortamlarına ihtiyaç vardır. Öğretmenlerin niteliksel olarak bazı bilgi eksikliklerinden dolayı üstün yetenekli öğrencilerin sosyal, psikolojik vb. çeşitli ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandıkları yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur (Sak, 2011; Kunt & Tortop, 2013; Aksoy, 2014). Özel eğitim bireylerin kendine özgü farklılıklarını temele aldığından dolayı farklı uygulamaları ve yeterlilikleri gerektirmektedir. Ülkemizde bunun en güzel uygulama örnekleri ise Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı hizmet veren Bilim ve Sanat Merkez'lerinde (BİLSEM) gerçekleştirilmektedir. Özel yetenekli bireyler BİLSEM'e devam ederken aynı zamanda örgün eğitim kurumlarına da devam etmektedirler. Bu öğrencilere sunulan eğitim ile bu öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması konusunda öğretmenlerle ve öğretmen adayları ile yapılan çalışma sonuçlarında temel nitelikte birtakım eksikliklerin olduğu ortaya konmuştur (Gross, 1994; Gallagher, 2003).

1.1.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Alan yazında yapılan araştırmalarda genellikle öğretmenlerin öz yeterlilikleri incelenmiştir (Ekici, 2008; Coşkun, Gelen, Öztürk, 2009; Kurtulmuş ve Çavdar, 2010; Sağ, 2011). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öğretmen adayları ile ilgili yapılmış çok fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Öğretmen adaylarının mezun olduklarında sınıflarında üstün yetenekli öğrenci olma olasılığına ilişkin bu öğrencilerin eğitimine yönelik öz yeterliliklerini belirlemek oldukça önemlidir. Öğretmen adayları henüz hizmet öncesi dönemde üstün yetenekli bireylere yönelik farkındalık kazanmış olursa öğretmen olarak göreve başladıklarında sınıflarında bu üstün yetenekli öğrencilere yönelik öğretim faaliyetlerini daha nitelikli düzenleyebilirler. Yapılan son çalışmalarda üstün yetenekli bireylerin eğitimi incelenirken, bu bireyleri yetiştirecek

olan öğretmen adaylarının performanslarını etkileyecek olan öz yeterlilikleri ile ilgili çalışmalar oldukça azdır. Bu nedenle, öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Böylelikle bu öğretmen adayları mezun olduklarında üstün yetenekli çocukların sınıf içinde ihtiyaçlarına cevap verebilir, üstün yetenekli öğrencilerin eğitimleri hakkında farkındalık sahibi olabilir.

Bu bağlamda aşağıda belirtilen sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilikleri hangi düzeydedir?
2. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik düzeyleri;
 - a) Cinsiyet,
 - b) Program türü,
 - c) Öğretim biçimi,
 - d) Üstün yetenekli öğrencilere ilişkin herhangi bir kitap, dergi okuyup-okumama durumu,
 - e) İleride üstün yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı Bilim ve Sanat Merkez'lerinde çalışıp çalışmama isteği, değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2.Yöntem

2.1.Araştırma Modeli

Bu araştırma tarama modeli üzerine kurulmuştur. Tarama modelleri, yaklaşımsal olarak geçmişte var olan bir durumu ya da şu an halen var olan bir durumu var olduğu hali ile betimleyerek ortaya koymaktadır. Bu bağlamda çalışmaya konu olan birey, nesne kendi var olduğu ortamda olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. İlişkisel tarama modelinde iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ya da derecesini belirlemeyi hedefleyen bir araştırma modelidir (Karasar, 2012).

2.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi, Sınıf Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı 4. sınıf öğretmen adayları oluşturmaktadır. Evrenden örneklem seçkisiz örneklem yoluyla belirlenmiştir. Bu örneklemede evrendeki tüm birimler, örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir şansa sahip olmaktadır (Büyüköztürk vd., 2009). Araştırmanın örneklemini

Okul Öncesi Eğitimi, Sınıf Eğitimi, Türkçe Eğitimi ve Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalının 4.sınıfında öğrenim gören toplam 500 öğretmen adayı oluşturmaktadır.

Tablo 1.

Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Değişken	Demografik Özellik	(f)	%
Cinsiyet	Kadın	409	82
	Erkek	91	18
Öğrenim Görülen Program Türü	Sınıf E.	156	31
	Okul Öncesi E.	188	38
	Türkçe E.	82	16
	Fen Bilgisi E.	74	15
Öğretim Biçimi	Birinci Ö.	354	71
	İkinci Ö.	146	29
Üstün yetenekli öğrencilere ilişkin herhangi bir kitap, dergi okuyup-okumama durumu	Okudum	119	24
	Okumadım	381	76
Üstün yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğretmen olarak çalışıp çalışmama isteği	Çalışmak isterim	379	76
	Çalışmak istemem	121	24
Toplam		500	100

Tablo 1 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetleri bakımından %82'sinin kadın, %18'nin erkek olduğu görülmektedir. Öğrenim görülen program türlerine bakıldığında %31'inin Sınıf Eğitimi, %38'inin Okul Öncesi Eğitimi, %16'sının Türkçe Eğitimi ve %15'inin de Fen Bilgisi Eğitimi olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarına öğretim biçimleri açısından bakıldığında %71'inin birinci öğretim %29'unun ikinci öğretim olduğu görülmektedir. Üstün yetenekli öğrencilere ilişkin herhangi bir kitap, dergi okuyup-okumama durumuna bakıldığında %76'sı okumadığını, %24'ü ise okuduğunu belirtmiştir. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde öğretmen olarak çalışıp çalışmama istekleri ise öğretmen adaylarının %76'sı çalışmak istediğini, %24'ü ise çalışmak istemediklerini belirtmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Kişisel Bilgi Formu: Öğretmen adaylarının cinsiyeti, öğrenim gördükleri program türü, öğretim biçimi, üstün yetenekli öğrencilere ilişkin herhangi bir kitap, dergi okuyup-okumama durumu, ileride üstün yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı Bilim ve Sanat Merkez'lerinde çalışıp çalışmama isteğine ilişkin sorular yer almaktadır.

Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlik Ölçeği (ÜYEÖÖ): Öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterliklerini belirlemek amacıyla. Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Öz-Yeterlik Ölçeği (ÜYEÖÖ) kullanılmıştır. ÜYEÖÖ, Tortop (2014) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 26 maddeden oluşmaktadır. 26 maddeden oluşan ölçek beşli Likert tipi derecelendirme ölçeği olup "Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Orta Derecede Katılıyorum",

“Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçek altı alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin birinci alt boyutu “Akademik Yeterlik” 3 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin ikinci alt boyutu olan “Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik” ise 4 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin üçüncü alt boyutu olan “Sorumluluk” ise 3 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin dördüncü alt boyutu olan “Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu” ise 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin beşinci alt boyutu olan “Yaratıcılığı Teşvik Etme” ise 6 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin son alt boyutu olan “Öğretimsel Planlama Yeterlik” 3 maddeden oluşmaktadır. Ölçek ile ilgili faktör analizi Tortop (2014) tarafından yapıldığından bu araştırmada ölçeğin alt boyutları ve tamamı için güvenirlik katsayısı belirlenmiştir. Bu çerçevede araştırmada ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı, sırasıyla 0.86, 0.93, 0.77, 0.91, 0.94 ve 0.94 iken ölçeğin bütünü için Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı ise 0.90 olarak belirlenmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi aşamasında uygulanan tüm istatistiksel analizlerde SPSS 21.0 paket programı kullanılmıştır. Araştırmada öncelikle verilerin normal dağılıma uygunluğu, mevcut grup sayısı ve grupların birbiri ile ilişkisi incelenmiştir. Veri setinin normal dağılım gösterip göstermediği basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) ölçüleri ile gözlemlenebilir (Kalaycı, 2009). Araştırmada Kolmogorov-Smirnov normalite testi yapılmıştır. Verilerin normal dağılıma uyması nedeniyle istatistiksel analizlerde, parametrik testler olan yüzde ve frekans dökümleri alınmış ve t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve farkların hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi amacıyla Tukey HSD testi uygulanmıştır (George ve Mallery, 2001). Tablo 2’de araştırmaya katılan ve üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik ölçeğini cevaplayan öğretmen adaylarının aldıkları puanlara ilişkin basıklık ve çarpıklık değerleri verilmiştir.

Tablo 2.

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Ölçeğinden Aldıkları Puanlara İlişkin Kurtosis ve Skewness Değerleri

	N	Kurtosis	Skewness
Ölçek Puanları	500	0.110	-0.210

Tabachnick ve Fidell (2013) puanların (+1.5) – (-1.5) aralığında olursa normal dağılım gösterdiğini belirtilmektedir. Araştırma verilerine bakıldığında öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik ölçeğinden aldıkları puanları normal dağılım göstermektedir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ölçeğin tüm alt boyutlarında aldıkları puanlara ilişkin basıklık ve çarpıklık değerleri Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3.

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Ölçeğinin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlara İlişkin Kurtosis ve Skewness Değerleri

	N	Kurtosis	Skewness
Akademik Yeterlik Boyutu	500	0.472	0.124
Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutu	500	-0.217	0.19
Sorumluluk Boyutu	500	0.442	-0.381
Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	500	0.418	-0.550
Yaratıcılığı Teşvik Etme Boyutu	500	0.372	-0.495
Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	500	-0.253	0.036

Tablo 3'e göre öğretmen adaylarının üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin öz-yeterlilik ölçeği'nin alt boyutlarından elde edilen puanların normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu araştırmada ölçeğin tamamı ve alt boyutları için Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı, sırasıyla 0.59, 0.84, 0.80, 0.88, 0.942 ve 0.86 iken ölçeğin bütünü için Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı ise 0.94 olarak bulunmuştur Kalaycı'ya (2009) göre ölçeğin tamamı için bulunan Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı yüksek düzeyde güvenilir (Tavşancıl, 2009; Kalaycı, 2009).

3. Bulgular

3.1. Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Bulguları

Yapılan analizler, çalışmadaki iki araştırma sorusuna paralel olarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen analiz sonuçları tablolaştırılarak sunulmuştur. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilikleri tüm alt boyutlarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterliliklerinin düzeyini belirlemek amacıyla yapılan betimsel analiz sonuçları ise aşağıda Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4.

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri

Boyut	N	Min.	Mak.	\bar{X}^*	Ss
Akademik Yeterlik Boyutu	500	1.00	5.00	2.61	0.69
Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutu	500	1.00	5.00	2.80	0.80
Sorumluluk Boyutu	500	1.00	5.00	3.56	0.80
Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	500	1.29	5.00	3.62	0.73
Yaratıcılığı Teşvik Etme Boyutu	500	1.00	5.00	3.63	0.77
Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	500	1.00	5.00	3.33	0.84

*1.00-1.80=Çok düşük; 1.81-2.60=Düşük; 2.61-3.40=Orta; 3.41-4.20=Yüksek; 4.21-5.00=Çok yüksek

Tablo 4'deki verilere göre "Yaraticılığı Teşvik Etme" Boyutu yüksek düzeyde ($\bar{X}=3.63$; $ss=.77$) olduğu görülmektedir. Benzer şekilde. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik öz yeterliliklerinin "Uygun Kişilik Özellik Yeterlik" ($\bar{X}=3.62$; $ss=.73$) ve "Sorumluluk" ($\bar{X}=3.56$; $ss=.80$) boyutlarındaki yeterlikleri de yüksek düzeydedir. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik öz yeterliliklerinin "Akademik Yeterlik" ($\bar{X}=2.61$; $ss=.69$). "Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik" ($\bar{X}=2.80$; $ss=.80$) ve "Öğretimsel Planlama Yeterlik" ($\bar{X}=3.33$; $ss=.84$) boyutlarındaki yeterlikleri de orta düzeydedir.

3.2. Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının Cinsiyet Değişkeni İçin T-Testi Bulguları

Öğretmen adaylarının cinsiyet türü değişkenine göre üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik algıları puanları arasında, anlamlı düzeyde fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi bulguları Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5.

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının Cinsiyet Değişkeni için t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p																																																																				
Akademik Yeterlik Boyutu	Kadın	409	2.59	.671	498	-1.865	.063																																																																				
	Erkek	91	2.73	.766				Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutu	Kadın	409	2.80	.808	498	.174	.862	Erkek	91	2.79	.800	Sorumluluk Boyutu	Kadın	409	3.58	.789	498	.933	.351	Erkek	91	3.49	.865	Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.59	.719	498	-2.235	.026*	Erkek	91	3.78	.773	Yaraticılığı Teşvik Etme Boyutu	Kadın	409	3.62	.790	498	-.793	.428	Erkek	91	3.69	.730	Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.33	.845	498	.203	.839	Erkek	91	3.31	.849	Özyeterlilik Algıları Toplam	Kadın	409	3.33	.586	498	-1.017	.310
Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutu	Kadın	409	2.80	.808	498	.174	.862																																																																				
	Erkek	91	2.79	.800				Sorumluluk Boyutu	Kadın	409	3.58	.789	498	.933	.351	Erkek	91	3.49	.865	Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.59	.719	498	-2.235	.026*	Erkek	91	3.78	.773	Yaraticılığı Teşvik Etme Boyutu	Kadın	409	3.62	.790	498	-.793	.428	Erkek	91	3.69	.730	Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.33	.845	498	.203	.839	Erkek	91	3.31	.849	Özyeterlilik Algıları Toplam	Kadın	409	3.33	.586	498	-1.017	.310	Erkek	91	3.40	.612								
Sorumluluk Boyutu	Kadın	409	3.58	.789	498	.933	.351																																																																				
	Erkek	91	3.49	.865				Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.59	.719	498	-2.235	.026*	Erkek	91	3.78	.773	Yaraticılığı Teşvik Etme Boyutu	Kadın	409	3.62	.790	498	-.793	.428	Erkek	91	3.69	.730	Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.33	.845	498	.203	.839	Erkek	91	3.31	.849	Özyeterlilik Algıları Toplam	Kadın	409	3.33	.586	498	-1.017	.310	Erkek	91	3.40	.612																				
Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.59	.719	498	-2.235	.026*																																																																				
	Erkek	91	3.78	.773				Yaraticılığı Teşvik Etme Boyutu	Kadın	409	3.62	.790	498	-.793	.428	Erkek	91	3.69	.730	Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.33	.845	498	.203	.839	Erkek	91	3.31	.849	Özyeterlilik Algıları Toplam	Kadın	409	3.33	.586	498	-1.017	.310	Erkek	91	3.40	.612																																
Yaraticılığı Teşvik Etme Boyutu	Kadın	409	3.62	.790	498	-.793	.428																																																																				
	Erkek	91	3.69	.730				Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.33	.845	498	.203	.839	Erkek	91	3.31	.849	Özyeterlilik Algıları Toplam	Kadın	409	3.33	.586	498	-1.017	.310	Erkek	91	3.40	.612																																												
Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Kadın	409	3.33	.845	498	.203	.839																																																																				
	Erkek	91	3.31	.849				Özyeterlilik Algıları Toplam	Kadın	409	3.33	.586	498	-1.017	.310	Erkek	91	3.40	.612																																																								
Özyeterlilik Algıları Toplam	Kadın	409	3.33	.586	498	-1.017	.310																																																																				
	Erkek	91	3.40	.612																																																																							

*p<.05

Tablo 5'de incelendiğinde öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre "Akademik Yeterlik" Boyutunda [t (498) = -1.865, p <.05]. "Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik" Boyutunda [t (498) = .174, p <.05]. Sorumluluk Boyutunda [t (498) = .933, p <.05]. Yaraticılığı Teşvik Etme Boyutunda [t (498) = -.793, p <.05] ve "Öğretimsel Planlama Yeterlik" Boyutunda [t (498) = .203, p <.05] anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir. Öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeyleri cinsiyete göre "Uygun Kişilik Özellik Yeterlik" Boyutunda [t (498) = -2.235,

p <.05] erkek öğretmen adaylar lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu çerçevede erkek öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik düzeylerinin “Uygun Kişilik Özellik Yeterlik” Boyutunda (\bar{X} =3.78) kadın öğretmen adaylarına (\bar{X} =3.59) göre daha yüksek düzeyde olduğu ortaya çıkmaktadır.

3.3.Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Düzeylerinin Öğrenim Görülen Program Türüne Göre Farklılaşmasının Anova Bulguları

Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik düzeylerinin öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiş ve Tablo 6’da ortaya konmuştur.

Tablo 6.

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Düzeylerinin Öğrenim Gördükleri Program Türlerine Göre ANOVA Sonuçları

	Öğrenim Görülen Anabilim Dalı	N	\bar{X}	Ss	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Fark
Akademik Yeterlik Boyutu	Sınıf E.	156	2.72	.641	Gruplar arası	6.288	3	2.096	4.477	.004*	A-B
	Okul Öncesi E.	188	2.50	.698							
	Türkçe E.	82	2.54	.657							
	Fen Bilgisi E.	74	2.77	.760	Gruplar içi	232.195	496	.468			
	Toplam	500	2.61	.691	Genel	238.482	499				
Mentörlük (Danışmanlık)	Sınıf E.	156	3.01	.794	Gruplar arası	10.345	3	3.448	5.449	.001*	A-B
	Okul Öncesi E.	188	2.70	.799							
	Türkçe E.	82	2.70	.720							
	Fen Bilgisi E.	74	2.72	.864	Gruplar içi	313.858	496	.633			
	Toplam	500	2.80	.806	Genel	324.202	499				
Sorumluluk Boyutu	Sınıf E.	156	3.72	.668	Gruplar arası	11.197	3	3.732	5.945	.001*	A-C
	Okul Öncesi E.	188	3.60	.822							
	Türkçe E.	82	3.41	.874							
	Fen Bilgisi E.	74	3.30	.856	Gruplar içi	311.400	496	.628			
	Toplam	500	3.56	.804	Genel	322.596	499				
Uygun Kişilik Özellik	Sınıf E.	156	3.66	.696	Gruplar arası	6.586	3	2.195	4.174	.006	B-C
	Okul Öncesi E.	188	3.72	.699							
	Türkçe E.	82	3.44	.762							
	Fen Bilgisi E.	74	3.47	.802	Gruplar içi	260.839	496	.526			
	Toplam	500	3.62	.732	Genel	267.424	499				
Yaratıcılığı Teşvik Etme	Sınıf E.	156	3.72	.689	Gruplar arası	8.640	3	2.880	4.843	.002*	A-C
	Okul Öncesi E.	188	3.72	.754							
	Türkçe E.	82	3.43	.813							
	Fen Bilgisi E.	74	3.45	.916	Gruplar içi	294.930	496	.595			
	Toplam	500	3.63	.779	Genel	303.570	499				
Öğretimsel Planlama	Sınıf E.	156	3.46	.817	Gruplar arası	6.608	3	2.203	3.120	.026	---
	Okul Öncesi E.	188	3.35	.857							
	Türkçe E.	82	3.17	.748							
	Fen Bilgisi E.	74	3.17	.933	Gruplar içi	350.168	496	.706			
	Toplam	500	3.33	.845	Genel	356.776	499				

*p<.05. (A): Sınıf Eğitimi, (B): Okul Öncesi Eğitimi, (C): Türkçe Eğitimi, (D): Fen Bilgisi Eğitimi

Tablo 6’da görüldüğü üzere göre öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik ölçeğinin “Akademik Yeterlik Boyutu” (I.Boyut) [$F_{(3-496)}= 4.477$; $p<. 05$], “Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutu” (II.Boyut) [$F_{(3-496)}= 5.449$; $p<. 05$], “Sorumluluk Boyutu” (III.Boyut) [$F_{(3-496)}= 5.945$; $p<. 05$], “Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu” (IV.Boyut) [$F_{(3-496)}= 4.174$; $p<. 05$] ve “Yaratıcılığı Teşvik Etme Boyutu” (V.Boyut) [$F_{(3-496)}= 4.843$; $p<. 05$] öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik ölçeğinin son boyutu hariç diğer ilk beş boyutu öğrenim görülen anabilim dalına bağlı olarak anlamlı şekilde farklılaşmaktadır.

Alt boyutlar arasında anlamlı farklılaşmaya yönelik gerçekleştirilen Tukey HSD testi sonuçlarında, “Akademik Yeterlik” Boyutunda Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalaması ($\bar{X}=2.5053$); Sınıf Eğitimi ($\bar{X}=2.7222$) ve Fen Bilgisi Eğitimi ($\bar{X}=2.7703$) anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha düşük düzeydedir. “Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik” Boyutunda Sınıf Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları ile Okul Öncesi ve Türkçe Eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında sınıf eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık görülmektedir.

“Sorumluluk” Boyutunda Türkçe Eğitimi ($\bar{X}=3.4187$) ile Fen Eğitimi ($\bar{X}=3.3063$); anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalamaları Sınıf Eğitimi ($\bar{X}=3.7286$) anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha düşük düzeydedir. Fen Bilgisi Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarının ortalamaları ($\bar{X}=3.3063$), Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adaylarına ($\bar{X}=3.6064$) göre daha düşük düzeydedir. Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmenler ile Fen Bilgisi Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları arasında Okul Öncesi Eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık görülmektedir. “Uygun Kişilik Özellik Yeterlik” Boyutunda Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları ile Türkçe Eğitimi ve Fen Bilgisi Eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında Okul Öncesi Eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık görülmektedir.

“Yaratıcılığı Teşvik Etme” Boyutunda Türkçe Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları ($\bar{X}=3.4329$) ile Sınıf Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları ($\bar{X}=3.7244$) arasında Sınıf Eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları

lehine anlamlı farklılık görülmektedir. Bununla birlikte; Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında öğrenim gören öğretmen adayları ile Türkçe Eğitimi ve Fen Bilgisi Eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları arasında Okul Öncesi Eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık görülmektedir.

Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik ölçeğinin “Öğretimsel Planlama Yeterlik” Boyutunda ise, Tukey HSD testi ile öğrenim görülen anabilim dalı değişkenine göre farklılaşmanın olmadığı görülmüştür.

3.4.Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının Öğretim Biçimi Değişkeni için t-Testi Bulguları

Öğretmen adaylarının öğretim biçimi değişkenine göre üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik algıları puanları arasında, anlamlı düzeyde fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi bulguları Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7.

Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının Öğretim Biçimi Değişkeni için t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Öğretim Biçimi	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Akademik Yeterlik Boyutu	Birinci Ö.	354	2.66	.682	498	2.560	.011*
	İkinci Ö.	146	2.49	.700			
Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutu	Birinci Ö.	354	2.88	.799	498	3.322	.001*
	İkinci Ö.	146	2.61	.793			
Sorumluluk Boyutu	Birinci Ö.	354	3.60	.780	498	1.588	.011*
	İkinci Ö.	146	3.47	.854			
Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	Birinci Ö.	354	3.60	.726	498	-.873	.383
	İkinci Ö.	146	3.67	.747			
Yaratıcılığı Teşvik Etme Boyutu	Birinci Ö.	354	3.63	.771	498	-.267	.790
	İkinci Ö.	146	3.65	.803			
Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Birinci Ö.	354	3.31	.835	498	-.499	.618
	İkinci Ö.	146	3.36	.870			
Özyeterlilik Algıları Toplam	Birinci Ö.	354	3.35	.594	498	.839	.404
	İkinci Ö.	146	3.31	.586			

*p<.05

Tablo 7’de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeyleri öğretim biçimlerine göre “Akademik Yeterlik” Boyutunda [t (498) = 2.560, p <.05], “Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik” Boyutunda [t (498) = 3.322 p <.05], “Sorumluluk” Boyutunda [t (498) = 1.588, p <.05] anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. Bu çerçevede “Akademik Yeterlik”, “Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik” ve “Sorumluluk” Boyutunda birinci öğretimde okuyanlar lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır. “Uygun Kişilik Özellik Yeterlik” Boyutunda [t (498) = -.873,

$p < .05$], Yaratıcılığı Teşvik Etme Boyutunda [$t(498) = -.267, p < .05$] ve “Öğretimsel Planlama Yeterlik” Boyutunda [$t(498) = -.499, p < .05$] anlamlı bir şekilde farklılık göstermemektedir.

3.5. Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Herhangi Bir Kitap, Dergi Okuyup-Okumama Durumu Değişkeni için T-Testi Bulguları

Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere ilişkin öz yeterlilik algıları puanları arasında üstün yetenekli öğrencilere ilişkin herhangi bir kitap, dergi okuyup-okumama durumu değişkenine göre anlamlı düzeyde fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi bulguları Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Herhangi Bir Kitap, Dergi Okuyup-Okumama Durumu Değişkeni için t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Üstün Yeteneklilerle İlgili Kitap Okuma Durumu		N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
	Okudum	Okumadım						
Akademik Yeterlik Boyutu	Okudum	119	3.02	.696	498	7.849	.000*	
	Okumadım	381	2.48	.638				
Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutu	Okudum	119	3.12	.774	498	5.039	.000*	
	Okumadım	381	2.70	.790				
Sorumluluk Boyutu	Okudum	119	3.45	.901	498	1.756	.080	
	Okumadım	381	3.60	.768				
Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	Okudum	119	3.76	.865	498	2.068	.040*	
	Okumadım	381	3.58	.680				
Yaratıcılığı Teşvik Etme Boyutu	Okudum	119	3.68	.945	498	.681	.497*	
	Okumadım	381	3.62	.721				
Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Okudum	119	3.46	.886	498	2.023	.044*	
	Okumadım	381	3.28	.828				
Özyeterlilik Algıları Toplam	Okudum	119	3.49	.723	498	2.685	.008*	
	Okumadım	381	3.29	.536				

* $p < .05$

Tablo 8’de görüleceği üzere öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeyleri üstün yetenekli öğrencilere ilişkin herhangi bir kitap, dergi okuyup-okumama durumuna göre “Akademik Yeterlik” Boyutunda [$t(498) = 7.849, p < .05$], “Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik” Boyutunda [$t(498) = 5.039, p < .05$], “Uygun Kişilik Özellik Yeterlik” Boyutunda [$t(498) = 2.068, p < .05$], “Yaratıcılığı Teşvik Etme” Boyutunda [$t(498) = .681, p < .05$] ve “Öğretimsel Planlama Yeterlik” Boyutunda [$t(498) = 2.023, p < .05$] anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir. “Akademik Yeterlik”, “Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik”, “Uygun Kişilik Özellik Yeterlik”, “Yaratıcılığı Teşvik Etme”, “Öğretimsel Planlama Yeterlik” Boyutunda kitap-dergi vb. okuyanlar

lehine anlamlı bir fark bulunmaktadır. “Sorumluluk” Boyutunda [t (498) = -1.756, p <.05] ise anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

3.6.Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının İleride Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitim Aldığı Bilim Ve Sanat Merkez’lerinde Çalışıp Çalışmama İsteği Değişkeni T-Testi Bulguları

Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilere ilişkin öz yeterlilik algıları puanları arasında ileride üstün yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı Bilim ve Sanat Merkez’lerinde çalışıp çalışmama isteği değişkenine göre anlamlı düzeyde fark olup olmadığını belirlemek için yapılan t-testi bulguları Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının İleride Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitim Aldığı Bir Bilim Ve Sanat Merkezi’nde Çalışıp Çalışmama İsteği Değişkeni İçin t-Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	BİLSEM’de Çalışma İsteği	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Akademik Yeterlik Boyutu	Çalışmak isterim	379	2.72	.640	498	6.288	.000*
	Çalışmak istemem	121	2.28	.742			
Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutu	Çalışmak isterim	379	2.93	.773	498	6.923	.000*
	Çalışmak istemem	121	2.38	.761			
Sorumluluk Boyutu	Çalışmak isterim	379	3.60	.805	498	1.982	.048*
	Çalışmak istemem	121	3.44	.788			
Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutu	Çalışmak isterim	379	3.76	.688	498	8.001	.000*
	Çalışmak istemem	121	3.18	.692			
Yaratıcılığı Teşvik Etme Boyutu	Çalışmak isterim	379	3.76	.743	498	6.493	.000*
	Çalışmak istemem	121	3.25	.769			
Öğretimsel Planlama Yeterlik Boyutu	Çalışmak isterim	379	3.47	.813	498	6.993	.000*
	Çalışmak istemem	121	2.88	.789			
Özyeterlilik Algıları Toplam	Çalışmak isterim	379	3.46	.553	498	8.592	.000*
	Çalışmak istemem	121	2.96	.550			

*p<.05

Tablo 9’a göre öğretmen adaylarının öz yeterlik algıları ileride üstün yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı Bilim ve Sanat Merkez’lerinde çalışıp çalışmama isteğine tüm alt boyutlarda çalışmak istemeleri lehine anlamlı fark yaratmaktadır. Bu bağlamda "Akademik Yeterlik" Boyutunda [t (498) = 7.849, p <.05], "Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik" Boyutunda [t (498) = 5.039, p <.05], "Sorumluluk" Boyutunda [t (498) = -1.756, p <.05], "Uygun Kişilik Özellik Yeterlik" Boyutunda [t (498) = 2.068 p <.05], "Yaratıcılığı Teşvik Etme" Boyutunda [t (498) = .681, p <.05] ve "Öğretimsel Planlama Yeterlik" Boyutunda [t (498) = 2.023, p <.05] anlamlı şekilde farklılık göstermektedir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Üstün yetenekli öğrencilere yönelik eğitimde en temel belirleyici unsur onlara eğitim verecek olan öğretmenlerin sahip olduğu niteliklerdir. Öğretmenlerin bu öğrencilere yönelik bakış açısı ve yaklaşımları onlar üzerinde etki yaratacağından dolayı oldukça önemlidir.

Üstün yetenekli öğrenciler bireysel özellikleri nedeniyle diğer öğrencilerden farklılaşmaktadır. Bu öğrencilere örgün kurumlarında normal gelişim gösteren öğrencilere yönelik hazırlanan öğretim programları yeterli gelmemektedir. Öğretmenler üstün yetenekli öğrencilerin potansiyellerine uygun olarak eğitim sunmalı ve onların eğitim ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Üstün yeteneklilerin özellikleri konusunda hizmet öncesinde öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin var olan potansiyellerini geliştirecek, onlar için zenginleştirilmiş etkinlik içerikleri oluşturacak temel becerilere sahip olması gerekmektedir. Üstün yetenekli olarak tanımlanan ama örgün eğitim kurumlarında sınıf içinde diğer öğrencilerle birlikte öğrenim gören üstün yetenekli öğrencilerin branş öğretmenlerinin bu öğrencilerin eğitimine göstereceği yaklaşım ve felsefi bakış açısı da oldukça önemlidir. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin yapılan uygulamalar, verilen eğitimler, öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere ilişkin farkındalık düzeyinde artış sağladığını ortaya koymuştur (Şahin ve Kargin, 2013). Öğretmenlerin farkındalık kazanmaları sonucunda bu öğrencilerin sosyal, akademik, duygusal desteklenmesi de sağlanmıştır (Erişen, Yavuz-Birben, Yalın ve Ocak, 2015).

Sınıf öğretmeni adaylarının ve Fen Bilgisi öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin öz yeterlilik ölçeğinin akademik yeterlilik boyutunun Okul Öncesi öğretmen adaylarına göre anlamlı farklılaştığı ortaya konmuştur. Bu bağlamda üstün yetenekli öğrencilerin erken tanınması büyük önem arz ederken okul öncesi öğretmen adaylarına üstün yeteneklilerin eğitime ilişkin akademik yeterlik kazanmaları sağlamak amacıyla program bileşenlerine uygun olarak farklılaştırılmış uygulamalı öğretimsel çalışmalar önemli bir gereklilik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin öz yeterlilik ölçeğinin Mentörlük (Danışmanlık) Yeterlik Boyutunda Sınıf Öğretmeni adaylarının, Okul Öncesi Öğretmen adaylarının ve Türkçe öğretmen adaylarına göre anlamlı düzeyde farklılaşması sonucuna ilişkin olarak; üstün yetenekli öğrencilere gerekli danışmanlığın yapılabilmesi için Okul Öncesi ve Türkçe öğretmen adaylarına öğrencilerin bireysel gelişimi izleme ve etkili mentörlük eğitimi verilmelidir. Sorumluluk boyutunda ise Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe ve Fen Bilgisi öğretmen adaylarına göre anlamlı fark ortaya koyması sınıf öğretmenin sahip olduğu mesleki kimlik yapılarıyla

örtüşmektedir. Girgin (2016) tarafından yapılan doktora tez çalışmasında sınıf öğretmenlerinin mesleki kimliklerinin sosyal bağlamında öğretim süreci etkileşimlerinde ele alınarak vurgulanmıştır. Sınıf öğretmenleri diğer branşlardan farklı olarak sınıfını çok daha fazla sahiplenen, sınıf ile ilgili her alanda sorumluluk alabilen öğretmenler olarak belirtilmiştir. Okul Öncesi öğretmen adaylarının Fen Bilgisi öğretmen adaylarına göre daha anlamlı düzeyde farklılaşması; çocukların çok daha erken yaşlarda gelişimsel ihtiyaçlar odağında her türlü alanda desteklemesinin sorumluluğunun alındığını göstermektedir.

Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik ölçeğinin Uygun Kişilik Özellik Yeterlik Boyutunda Okul Öncesi öğretmen adaylarının Fen Bilgisi ve Türkçe öğretmen adaylarına göre daha anlamlı fark oluşturmuştur. Bu sonuç oldukça önemlidir. Çünkü üstün yetenekli öğrencilerin özellikle gelişimsel özellikleri bakımından ergenlik dönemlerinde derslerine girecek olan Fen Bilgisi ve Türkçe öğretmen adaylarının onlara karşı sabırlı olması, hoşgörülü davranması ve onlarla iyi iletişim kurulması gerekmektedir. Bu öğrenciler hızlı öğrendikleri için derslerde sıkılıp, derse motivasyonları düşmektedir. Üstün yetenekli öğrencilerin özellikle bilişsel gelişim alanları ile sosyal ve psikolojik gelişim alanları farklı hızlarda gelişim kaydetmektedir, bu farklılıkta farklı duygusal, sosyal ve psikolojik ihtiyaçları ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda Fen Bilgisi ve Türkçe öğretmen adaylarının öğrencilerin bu ihtiyaçlarını karşılayacak öz yeterliliklerinin uygun kişilik yeterlilik boyutunun gelişmiş olması gerekmektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik ölçeğinin Yaratıcılığı Teşvik Etme Boyutunda Türkçe öğretmen adaylarına göre anlamlı fark oluşturması önemlidir. Aynı zamanda okul öncesi öğretmen adaylarının Türkçe ve Fen Bilgisi öğretmen adaylarına göre yaratıcılığı teşvik etme düzeyi anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Çünkü okul öncesi yaratıcılık gelişiminde önemli bir evredir. Yaratıcı gelişme için en uygun dönem 3-6 yaş arasındaki dönem olduğu yapılan araştırmalarla belirlenmiştir. Leggett'in (2017) erken çocukluk döneminde yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine ilişkin öğretmen rollerinin çok önemli olduğunu belirtmiştir. Yaratıcılığın beslenmesi için özellikle bu dönemde çocukları yaratıcı düşünmeye teşvik edecek ortamların sunulması gerekir. Bu ortamlarda üstün yetenekli öğrencinin ilgilerine, meraklarına göre öğretim etkinliklerinin düzenlenmesi önemlidir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlilik alt boyutlarında anlamlı düzey farklılaştığı görülmüştür. Bu sonuçta üstün yetenekli öğrencilerin tanınması desteklenmesi konusunda önemli bir konuma sahip olan Sınıf öğretmenleri istenen bir sonuçtur. Özellikle Türkçe ve Fen Bilgisi öğretmen adaylarının üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz yeterlilik düzeyleri genellikle düşük çıkmıştır. Bu bağlamda özellikle ikinci kademedeki öğretmen olacak

öğretmen adayları için hizmet öncesinde farklılığın yaratılması ve özyeterlilik düzeylerinin artırılması için çeşitli eğitim programlarının içeriğinde üstün yetenekli öğrencilere yönelik nasıl zenginleştirme ve farklılaştırma yapılacağına ilişkin eğitimler verilmelidir. Üstün yetenekli bireylerin eğitimine ilişkin öğretmen ya da öğretmen adaylarının öz yeterliklerini belirlemeye yönelik Tortop (2014) tarafından yapılan çalışmada ve üstün yetenekli bireylerin eğitimine ilişkin öğretmenlere bir eğitim hazırlanmış ve eğitim sonucunda üstün yetenekli bireylerin eğitimine ilişkin öğretmenlerin öz yeterlik algılarında anlamlı bir fark olduğu, öğretmenlerin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz yeterlilik algılarının arttığı görülmüştür. Bu bulgu üstün yetenekli bireylerin eğitimine ilişkin bir seminere ya da eğitime katılım gösteren katılan öğretmen adaylarının üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik algısının daha yüksek olmasını sağlar niteliktedir.

Çalışmada diğer önemli bir sonuç öğretimsel planlama yeterlilik boyutunda tüm öğretmen adaylarında bir farklılaşma olmamasıdır. Öğretimsel planlamaya ilişkin farklılaşmanın olmamasının nedeni; öğretim programlarından, hizmet öncesinde derslerin uygulamaya dayalı olmasından çok genellikle teorik olarak işlenmesinden, üstün yeteneklilerle ilgili öğretmen adaylarının okul deneyimi ya da ders gözlemi yapmamalarından kaynaklandığı düşünülebilir. Bu çerçevede her branş türünde Üstün Yetenekliler için Farklılaştırılmış Öğretim veya Değerlendirmenin Farklılaştırılması: Üstün Yetenekliler için Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları dersleri seçmeli ders olarak eklenebilir. Böylelikle öğretmen adayları hizmet öncesi dönemden itibaren üstün yetenekli öğrenciler için program içeriklerini nasıl farklılaştırabileceklerini, onlara yönelik nasıl değerlendirme yapacaklarını öğrenerek mezun olacaktır. Çalışmada belki de en önemli sonuçlardan biridir çünkü öğretimsel planlama konusunda öğretmen adaylarının yetkin olması gerekmektedir.

Öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeyleri üstün yetenekli öğrencilere ilişkin herhangi bir kitap, dergi okuyup-okumama durumuna göre Sorumluluk boyutu hariç tüm alt boyutlarında anlamlı fark göstermiştir. Öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeyleri ileride üstün yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde çalışıp çalışmama isteğine tüm alt boyutlarda çalışmak istemeleri lehine anlamlı fark yaratmaktadır. Öğretmen adayları öğretmenlik yaşantılarında bu öğrencilerle çalışma istemekte birlikte bu öğrencilerin eğitimine ilişkin öz yeterlilik düzeylerinin tüm alt boyutlarında bu öğrencilerin eğitimine tam olarak hakim olmadıkları görülmektedir.

Öğretmen öz yeterliği ile öğrencilerde meydana gelen öğrenme ürünleri arasında önemli bir ilişki vardır. Öğretmenlerin sahip olduğu öz-yeterlilik ile öğrenci başarısı, motivasyonu ve öğrenci öz-saygısı arasında ilişki olduğu da alan yazında yapılan çeşitli araştırmalarla (Gibson ve Dembo, 1985; Goddard ve diğ. 2000) ortaya konmuştur (Akt:Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer , 2009). Bu durumda üstün yetenekli bireylerin eğitiminde önemli bir faktör olan öğretmen ya da öğretmen adaylarının öz yeterliklerine ilişkin çalışmaların arttırılması önem arz etmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayanarak şu öneriler geliştirilebilir:

- Hizmet öncesinde yer alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterliklerini arttırıcı eğitimler verilmelidir. Bu eğitimler özellikle uygulama ağırlıklı olup, programın temel öğelerinde içerikte, süreçte ve değerlendirmede nasıl farklılaştırma yapacakları konusunda öğretmen adaylarında farkındalık yaratmalıdır.
- Öğretimsel planlamada yeterlilik kazanılması için sınıf içerisinde önemli bir uygulayıcı olacak olan öğretmen adayları için lisans derslerinde çeşitli seçmeli dersler konulabilir ya da çeşitli pedagojik derslerde öğretmen adaylarının farklılaştırılmış öğretim tasarımı modelleri yapmaları sağlanabilir.
- Hizmet öncesinde yer alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının üstün yetenekliler eğitimi üzerine nitel araştırmalar yapılabilir.
- Hizmet öncesinde yer alan farklı branşlardaki öğretmen adaylarının üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz-yeterlikleri ve üstün yetenekliler eğitimine ilişkin tutumları arasındaki ilişki araştırılabilir.
- Öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeyleri; üstün yetenekli öğrencilere ilişkin herhangi bir kitap, dergi okuyup-okumama durumuna göre incelendiğinde, öğretmen adaylarından üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin kitap-dergi vb. okuyan öğrencilerin öz yeterlilik algıları daha yüksek çıkmıştır. Çalışma bu açıdan ele alındığında sonuçta üstün yetenekli bireylerin eğitimine ilişkin tüm öğretmen adaylarına bilgilendirici seminerler verilmesi ve onların üstün yetenekli öğrencilerle ilgili kitap, dergi vb. okuması önerilebilir.
- Öğretmen adaylarının öz yeterlik algı düzeyleri ile ileride üstün yetenekli öğrencilerin eğitim aldığı bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde çalışıp çalışmama isteği tüm alt boyutlarda çalışmak istemeleri yönünde anlamlı fark çıkması güzel sonuçtur. Bu durumda üstün

yetenekli bireyleri eğitecek olan öğretmen adaylarına üstün yetenekli bireyler konusunda özel eğitim dersi kapsamında daha bilgilendirici ve üstün yetenekli öğrencilere yönelik öz yeterlilik düzeylerini arttırıcı eğitimler hazırlanabilir.

- Öğretmen adaylarının üstün yetenekli bireylerin eğitimine ilişkin farkındalık düzeylerinin arttırılması için öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında üstün yetenekli bireylerin eğitim gördükleri Bilim ve Sanat Merkezlerinde gözlem ve uygulama yapmaları sağlanmalıdır.

Kaynaklar

- Aksoy, Ö. (2014). Üstün zekalı ve normal öğrencilerin algılanan akademik öz-yeterliliklerinin karşılaştırılması. *Üstün Zekalılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 1(1), 1-6. DOI: <http://dx.doi.org/10.18200/JGEDC.2014110880>
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: Freeman.
- Bandura, A. (2007). Much ado over a faculty conception for perceived self-efficacy grounded in faculty experimentation. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 26(6), 641–658.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem A Akademi.
- Capa, Y. (2005). *Factors influencing first-year teachers' sense of efficacy*. (Unpublished doctoral dissertation). The Ohio State University, Ohio.
- Coşkun, E., Gelen, İ., ve Öztürk, E. P. (2009). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretimi Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Yeterlilik Algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (12).
- Dembo, M. H. and Gibson, S. (1985). Teachers' sense of efficacy: An important factor in school improvement. *The Elementary School Journal*, 86(2), 173–184. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1086/461441>
- Demirhan, E. , Uyanık, G., Güngören, Ö. ve Erdoğan, D. (2016). An Examination of Pre-service Classroom Teaching Programs in terms of Gifted Education in Turkey. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 4(2) 15-28. DOI: <http://dx.doi.org/10.17478/JEGYS.2016221898>
- Ekici, G. (2008). Sınıf Yönetimi Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretmen Özyeterlilik Algı Düzeyine Etkisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 98–110.
- Erişen, Y., Yavuz - Birben, F., Yalın, H.S., ve Ocak, P. (2015). Üstün Yetenekli Çocukları Fark Edebilme ve Destekleme Eğitiminin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), s.586-602. DOI: <http://dx.doi.org/10.14686/buefad.v4i2.5000137872>
- Gallagher, J. J. (2003). *Issues and challenges in the education of gifted students*. In N. Colangelo & G. A. Davis (Eds.), *Handbook of gifted education* (3rd ed.) (pp. 11-23). Boston: Pearson Education

- Gecas, V. (2004). Self-agency and the life course. In J. T. Mortimer & M. J. Shanahan (Eds.), *Handbook of the life course* (pp. 369-390). New York: Springer Science + Business Media, LLC.
- George, D. ve Mallery, P. (2001). *SPSS for Windows: Step by step* (3rd edition). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Gibson, M. H., & Dembo, M. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Education Psychology*, 76(4), 569–82. DOI: 10.12691/education-2-4-9
- Girgin, D. (2016). *Öğrenme ve Öğretme Dünyasını Oluşturan Sınıf Öğretmeninin Mesleki Kimliği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale
- Gross, M. U. M. (1994). Changing teacher attitudes to gifted students through inservice training. *Gifted and Talented International*, 9(1), 15-21. DOI: <https://doi.org/10.1080/15332276.1994.11672784>
- Güneş, A. (2015). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin tutum ve öz yeterliklerinin incelenmesi. *Üstün Zekalılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 2(1), 12-16. DOI: <http://dx.doi.org/10.18200/JGEDC.2015111169>
- Henson, R. K. (2001). *Teacher efficacy: Substantive implications and measurement dilemmas*. Paper presented at the annual meeting of the Educational Research Exchange, University of North Texas, Denton, TX.
- Hoy, A. W. (2000). *Changes in teacher efficacy during the early years of teaching*. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, LA.
- Kalaycı, Ş. (2009) *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikler*, 4. Baskı, Ankara: Asil Yayın Dağıtım
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kirk. S. A., & Gallagher, J. J. (1989). *Educating exceptional children* (6th Ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Kunt, K. ve Tortop, H. S. (2013). Türkiye'deki üstün yetenekli öğrencilerin bilim ve sanat merkezlerine ilişkin metaforik algıları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 1(2), BİLSEM Özel Sayısı, 117-127.
- Kurtulmuş, N., Çavdar, O. (2010). Öğretmen Adaylarının Fen Öğretimine Yönelik Öz yeterlikleri. *Ejournal of New World Sciences Academy*, 5(3), 1302-1315.
- Leggett, N. (2017). Early Childhood Creativity: Challenging Educators in Their Role to Intentionally Develop Creative Thinking in Children. *Early Childhood Education Journal*, 6(45), 845-853. DOI: 10.1007/s10643-016-0836-4
- Lunenburg, F. C. (2011). Expectancy theory of motivation: Motivating by altering expectations. *International Journal Of Management, Business, And Administration*, 15 (1).
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2016). *Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_10/07031350_bilsem_yonergesi.pdf
- Redmond, B. F. (2015). Self-Efficacy Theory: Do I think that I can succeed in my work? *Work Attitudes and Motivation*. The Pennsylvania State University; World Campus.

- Renzulli, J. S. (1986) *The Three-Ring Definition of Giftedness: A Developmental Model for Promoting Creative Productivity*. In R. J. Sternberg ve J. E. Davidson (Eds.), *Conceptions of Giftedness*. New York: Cambridge University Press.
- Sağ, R. (2011). Birleştirilmiş Sınıf Öğretmeni Olmaya Yönelik Öz yeterlik Ölçeği Geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 386-397.
- Sak, U. (2011). Prevalence of Misconceptions, Dogmas, and Popular Views about Giftedness and Intelligence: A Case From Turkey. *High Ability Studies*, 22(2), 179-197. DOI: 10.1080/13598139.2011.622942
- Şahin, F. ve Kargın, T. (2013). Sınıf Öğretmenlerine Üstün Yetenekli Öğrencilerin Belirlenmesi Konusunda Verilen Bir Eğitimin Öğretmenlerin Bilgi Düzeyine Etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Özel Eğitim Dergisi*, 14(2) 1-13.
- Tabachnick, B.G. and Fidell L.S. (2013). *Using multivariate statistics*. USA: Pearson Education.
- Tavşancıl, E. (2009). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tortop, H.S. (2014). Examining the Effectiveness of the In-service Training Program for the Education of the Academically Gifted students in Turkey: A Case Study. *Journal for the Education of the Young Scientist and Giftedness*, 2(2), 67-86
- Tschannen-Moran, M. and Woolfolk Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783–805. DOI: [http://dx.doi.org/10.1016/S0742-051X\(01\)00036-1](http://dx.doi.org/10.1016/S0742-051X(01)00036-1)
- Uzun, M. (2004), *Üstün Yetenekli Çocuklar El Kitabı*, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Yayın Dizisi 4, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M., ve Özer, N. (2009). Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları. Secondary School Teachers' Self-Efficacy Beliefs. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17), 1-16.
- Vasquez, A. (2008). *Teacher efficacy and student achievement in ninth and tenth grade reading: A multilevel analysis*. Unpublished doctoral dissertation, University of South Florida, Tampa, FL.
- Winner, E. (1996). *Gifted children: Myths and realities*. New York, NY: Basic Books
- Woolfolk Hoy, A.E. (2000). Changes in teacher efficacy during the early years of teaching. Paper presented at the annual meeting of the *American Educational Research Association*, New Orleans.

Investigation of Pre-service Teachers' Self-Efficacy Levels of Gifted Students in Terms of Some Variables

EXTENDED SUMMARY

In the literature, there are not many studies with teacher candidates about the education of gifted students while studying teacher self-efficacy (Ekici, 2008; Coşkun, Gelen, Öztürk, 2009; Kurtulmuş and Çavdar, 2010; Sağ, 2011). It is very important to determine the self-efficacy of teacher candidates for the education of these students regarding the possibility of being a gifted student in their classrooms when they graduate. Therefore, it is very important to determine self-sufficiency levels related to the education of gifted students of pre-service teachers.

For this purpose, the answers to the following questions were sought:

1. What is the self-sufficiency level of teacher candidates for the training of gifted students?
2. Is there a significant difference in the self-sufficiency levels of teacher candidates regarding the education of gifted students in terms of the following variables?
 - a) Gender,
 - b) Program type,
 - c) Teaching style,
 - d) Any book about gifted students,
 - e) Willingness to work in Science and art centers where gifted students are trained in the future.

Current research is a relational survey model of the types of survey models, because it tries to identify the current situation. It is a research model aimed at determining the existence or degree of peer change between two or more variables in the relational scanning model (Karasar, 2012). The population of the research was composed of pre-service teachers of the Department of Ppreschool education, Primary education, Turkish education and Science Education at Çanakkale University, Faculty of Education in the 2017-28 academic year. The sample in the universe was determined by random sampling. In this example, all the units in the universe have equal and independent chance for the sample (Büyüköztürk et al., 2009). The

sample of the study consists of 500 teachers who were educated in the 4th year of the Department of Preschool education, Primary education, Turkish education and Science education.

The results of this study showed that the level of self-efficacy subscales of teacher candidates differ significantly. This is mainly due to primary school teachers who have an important position to support the identification of gifted students. In particular, the levels of self-efficacy of Turkish and Science teacher candidates for gifted education were generally low. Girgin's (2016) doctoral thesis was discussed in the social context of the professional identity of primary school teachers during the teaching process. It has been shown that Pre-school teacher candidates differ significantly from Science teacher candidates, and that children have a responsibility to support them in every field by their developmental teachers.

Especially the areas of cognitive, social and psychological development of gifted students are developing at different speeds, and this difference causes various emotional, social and psychological needs. Therefore, Science teacher candidates and Turkish teacher candidates should have appropriate personality competence to meet these needs of students. It is important that pre-service teachers' self-efficacy scale regarding the education of gifted students make a significant difference in terms of encouraging creativity. Also, the level of encouraging Pre-school teacher candidates' creativity is significantly different according to Turkish and Science teacher candidates. This is because preschool is an important phase in the development of creativity.

A study was carried out by Tortop (2014) to determine the self-sufficiency of teacher candidates for the education of gifted individuals. In the study, a training was prepared for teachers on education of gifted individuals. As a result of the training, a significant difference was observed between teachers ' self-efficacy perceptions regarding education of gifted individuals. As a result of the training, teachers ' perceptions of self-sufficiency about gifted education have increased. This finding ensures that prospective teachers participating in a seminar or training for gifted individuals will have a higher perception of self-efficacy for gifted individuals. The relationship between teachers ' self-efficacy and student achievement, motivation and student self-esteem was demonstrated in various studies in the literature (Gibson and Dembo, 1985; Goddard et al., 2000). Accordingly, it is important to increase the self-efficacy of teachers or teacher candidates who play an important role in the education of talented individuals.

Based on the results of the study, the following suggestions may be submitted:

- Pre-service teacher candidates in different branches should be trained in order to increase their self-sufficiency related to gifted education.
- In order to gain qualification in instructional planning, various elective courses can be offered in the undergraduate courses for teacher candidates who will be important practitioners in the classroom, or teacher candidates in different pedagogical courses can make differentiated instructional design models.
- In order to increase the awareness of the trainee teachers about the education of the gifted individuals, the observation and practice should be provided at the Science and Art Centers where the gifted individuals are trained
- It is important to note the result that pre-service teachers' self-efficacy perception levels and the willingness to work in Science and Art Centers where the gifted students are trained in the future.